

Posudek vedoucího bakalářské práce

Jan Bilwachs, Moteta ze sbírky *Selectissimarum sacrarum cantionum...fasciculus primus* Carla Luythona a jejich konkordance. Kritická edice a analýza vybraných motet, Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav hudební vědy, 141 stran (60 stran textu, 7 stran textové edice, 134 stran notových edic, četné tabulky).

Pracovat s adeptem oboru hudební věda Janem Bilwachsem je radost. Je to člověk přemýšlivý, invenční, pracovitý, důsledný a vůči sobě nesmlouvavý. Patrné je to i z textu bakalářské práce, která je předložena k obhajobě. A to nejen z jejího obsahu, metodologického zpracování, rozsahu a stylistické úrovně, ale také z toho, jak se vyvíjela a postupně utvářela. Zpočátku zpracovával Jan Bilwachs celou sbírku motet Charlese Luythona, jejíž název je uveden v titulu práce (*Selectissimarum sacrarum cantionum, Praha 1603*). Jeho úkolem bylo spartovat vybrané skladby sbírky, pojednat o autorovi a celé dílo zařadit do kontextu doby a prostředí, v kterém vznikla. Jan Bilwachs si však během studia pramene uvědomil, že téma má mnoho dalších aspektů a nespokojil se pouze s mechanickou spartací a orientační analýzou, tak jak je to časté u podobně zaměřených prací. Studium literatury a dalších pramenů si začal klást otázky, jejichž zodpovězení si vyžádalo poněkud jiný přístup k tématu, než byl ten původně zvolený. Řečeno jinými slovy: autor si dobrovolně zkomplikoval život, nicméně jeho práce tím jen získala. Hlavní pramen, určený ke studiu, zůstal stejný, ale vedle spartace vybraných motet byl konfrontován s dalšími dobovými rukopisy a tisky ve snaze určit a zhodnotit dobové konkordance. Vznikla tak práce, která svým způsobem zpracování překračuje pomyslné požadavky kladené na práci bakalářskou. I když autor chápe tuto verzi své práce jako úvod či předstupeň k práci rozsáhlejší je zřejmé, že už teď by si zasloužila publikování.

Po nezbytném úvodu, v kterém Jan Bilwachs objasňuje svoji volbu tématu a vymezuje způsoby, jak ho bude zpracovávat, se věnuje osobě autora analyzované sbírky, tedy Charlesi Luythonovi. Vychází z dostupné literatury, opírá se o dodnes nepřekonanou monografii Alberta Smijerse (1923), ale v úvahu bere všechnu relevantní literaturu až po nejnověji obhájené disertační práce Eriky Honisch (2011), Nicholase Johnsona (2012), Edwarda Scotta (2012 – tuto práci omylem necituje na příslušném místě v podčarové poznámce) a řadu seminárních a diplomních prací vzniklých v posledních letech na FF UK v Praze.

Druhá část textu přináší popis a analýzu konvolutu XI 8^o47, který je v počtu šesti svazků uložený v gymnazijní knihovně Andreas-Möller-Bibliothek saského města Freiberg. Obsahuje totiž jedinou známou verzi kompletního pramene, který je tématem celé práce, tedy Luythonovy sbírky *Selectissimarum cantionum*. V této části práce autor potvrzuje, že je schopen podrobné vnější a vnitřní kritiky celého pramene. Informace získané studiem nečetné literatury, která tento konvolut obsahující čtrnáct dobových hudebních tisků a jeden rukopis zmiňuje, doplňuje svými četnými postřehy a analytickými soudy. I když to není viditelná část práce, je třeba připomenout, že Jan Bilwachs si osobně vyjednal možnost studia celého konvolutu v nepříliš navštěvované a frekventované gymnaziální knihovně ve Freibergu a také vlastnoručně pořídil fotokopii celého rozsáhlého pramene, s kterou následně pracoval.

Text práce pokračuje kapitolou, v které je analyzována sama sbírka. Přestože se nejedná o neznámý pramen, Bilwachsův text je prvním pokusem o komplexní posouzení celého pramene. Jiné tisky skladeb Charlese Luythona totiž doposud zastiňovaly při studiu Luythonova díla tuto sbírku, která obsahuje zřejmě většinu jeho motetové tvorby. Hlavní přínos práce spatřuji především v následující kapitole, která je věnována konkordancím vybraných motet z Luythonovy tištěné sbírky. Autor v souvislosti s tím prošel celou řadu rukopisů české provenience a tisků, které byly na přelomu 16. a 17. století ve Střední Evropě frekventovány. Zjištěné konkordance konfrontuje s podobou motet, která byla oficiálně vytištěna v roce 1603, bezpochyby za dohledu autora. Dochází k zajímavým zjištěním, která potvrzují, že dobový repertoár nebyl chápán jako nedotknutelný, jako hotové a nezpochybnitelné dílo, ale že s ním bylo dále pracováno, včetně různých úprav. Je to zjištění nové, které nemá v dosavadní české muzikologické literatuře zabývající se hudební kulturou raného novověku obdoby. Uvedená zjištění si zaslouží dalšího studia a zpracování na základě širší pramenné základny.

Textová část je doplněna rozsáhlou edicí motet, o kterých je v práci pojednáváno. A to edicí textovou, která je připravena velice pečlivě a příkladně, a samozřejmě edicí notovou. Práce je vybavena četnými odkazy v podobě průběžných podčarových poznámek a obsáhlým soupisem skutečně prostudovaných pramenů a literatury.

Moje hodnocení práce je jednoznačně pozitivní, hodnotím ji jako výbornou, vřele ji doporučuji k obhajobě a těším se na její pokračování.

V Praze, 28.8. 2014

Doc. PhDr. Petr Daněk, PhD.